

Akhtaruzzaman Ilyas

Millie ima brzostrelko

“Kaj! Še vedno si tukaj?”

Millie je še vedno stala na istem mestu. Že dolgo je bila tam in se pripravljala, da bo zaprla okno; z desno roko je držala levo okensko krilo, z drugo pa je slonela na rešetkah. Obe roki sta se močili, dež ji je škropil po laseh in obrazu. Nasproti je bila ulica, na drugi strani pa ulična svetilka in poleg nje trafika s spuščeno platneno streho. Vonj iz cestnih kanalov se je mešal z dežjem in na trenutke močno zaudarjal, drugič pa malo manj. Edini izraziti hrup, ki ga je bilo moč slišati, je bilo kričanje norega Abbasa. S pogledom, usmerjenim proti nebu, je nepretrgano rjovel. Tako kot se nad praznim poljem, kjer nenehno cvrčijo škržati, razlega grmenje prestrašenega in utrujenega popotnika, tako se je po ulici razlegalo Abbasovo vpitje. Milliejina mati, Manowara, je zaloputnila okno. Blazina na postelji ob oknu je bila mokra. Manowara je z nje slekla prevleko in jo obesila na vrvice, ki so držale mrežo proti komarjem. Na okenski polici je ležala z debelo plastjo prahu prekrita skripta za kemijo, na kateri je bilo opaziti kapljice dežja. Manowara je s sprednjim koncem svojega svetlo modrega sarija obrisala platnico knjige in rekla: “Koliko časa ti že govorim, da zapri okno! Samo počakaj, da vidi to Rana, ti bo že on pokazal.” Millie se je osredotočila na to, da bi z mislijo prekinila nepretrgano tuljenje norega Abbasa. Ni se ji bilo treba bati Rane, saj mu ni bilo prav nič mar za tiste fizikalne in kemijske učbenike.

Iz zaprte verande je v sobo vstopil Milliejin starejši brat, ki si je z brisačo sušil lase. To je bil Rana. Takoj ko je stopil v sobo, je rekel: “Tisti glavniki bi.”

“Na mizi poglej.”

Na edini mizi v sobi je ležal kup stvari. Na eni strani so bili učbeniki za osmi razred. Milliejina mlajša sestra Lily je zadnji dve leti hodila v isti razred. Ob knjigah je ležalo ogledalo,

glavnik, škatlica s pudrom, lonček s kremo, steklenička olja, varnostne zaponke in steklenička šampona. Do nedavnega sta tam ležala tudi podolgovata prazna steklenička šampona in prazen lonček s kremo. Manowara ju je nekam skrila, ker zadnje čase Rana takih stvari ni hotel videti. Vsekakor pa miza ni bila nikoli razmetana. Če sta bili Manowara ali Lily v bližini, sta vedno poskrbeli, da je bila lepo pospravljena. Zato je lahko Rana v hipu našel glavnik. Ogledalo je naslonil na kup učbenikov za osmi razred in si sede na postelji na nasprotni strani brezskrbno česal lase. Manowara je na poti v kuhinjo zaklicala Millie: "Pridi, bova skupaj pomili skodelice." "Že grem, mama!" Millie je priprla okno in spet obstala ob njem. Zunaj je močno deževalo. Skozi gosto zaveso dežja je bilo nemogoče razločiti usta, ušesa, nos in glavo norega Abbasa. Gosti dež se je odbijal od terase in se belo razpršil. V svetlobi bliskov so se zdela njegova na široko odprta usta kot zevajoča jama, ki jo osvetljuje plamen bakle in iz katere odmeva grom. To svetlobo je bruhal proti nebu, toda njegovih besed ni bilo mogoče razumeti. V upanju, da ji bo uspelo, je Millie še pozorneje prisluhnila. Njegove besede pa je preglasil Rana: "Millie, prinesi mi čaj."

Millie se je razjezila: "Vsi smo čaj ravnokar spili. Zakaj moraš ti vedno zamujati?"

Iz druge sobe se je zaslišal materin klic: "Millie, pridi po Ranov čaj."

Na krožničku sta bila poleg skodelice s sirupom prelita prepečenca. Rana je vzel skodelico in Millie vrnil krožniček s prepečencema.

"Ju ne boš pojedel?"

Rana se je namrdnil in odgovoril: "Kdo lahko sploh jé kaj takega?"

Millie bi ju pojedla prav z veseljem. Ponavadi ni bilo za malico ničesar drugega razen čaja. Za Rano pa je mati vedno kaj izbrskala. Millie je jedla posladkani prepečenec in hodila proti oknu, ko se je oglasil Rana: "Ne odpiraj."

"Ne dežuje več toliko. A ne smem odpreti?" "Ne, pri miru ga pusti."

"Vročje postaja."

"Ah!" je zakričal Rana. "Ta prekleti norec. Pod dežjem stoji in se moči." Rana se je obrnil stran od okna in se s hrptom naslonil na blazino. "Kako lahko ta tepec sploh tako kriči! *Ne prenašam tega norca!*" V tistem trenutku se je Millie obrnila stran od zaprtega okna in odšla v kuhinjo. Rana pa je nadaljeval: "Včeraj nam je pokvaril večer." Nato je jasno in odločno izrazil, kaj namerava storiti: "Če se ta norec še kdaj prikaže tukaj, ga bom za vrat odvlekel ven."

Toda ali je bilo res tako preprosto? Včeraj je Sohail ali Sidney ali Faizal ali kako mu je že ime, tisti svetel, suh fant, rekel: "Glej, ti ljudje se res lahko zdijo nori, ampak vseeno jim je treba izkazovati vsaj malo spoštovanja. Kdo ve, kakšna moč se lahko skriva v njih. Zakaj bi *tvegali*? Treba je biti *pazljiv*." Čeprav je bil sam nekoliko nepazljiv. Slonel je na palcu leve noge in skušal priključiti televizor. Nagibal se je tako daleč na levo stran, da bi ob najmanjšem premiku lahko padel. Včeraj popoldne so štirje iz njegove petčlanske družbe od nekod prinesli televizor. Šele pozno zvečer jim ga je uspelo usposobiti.

Ranova soba je bila tudi očetova. In ker so bili v sobi zdaj Rana in prijatelji zaposleni s popraviljanjem televizorja, Asrafu Aliju ni preostalo drugega, kot da je z zunanje verande opazoval migetanje zahajajočega sonca na koncu ozke ulice. Abbasu pa je uspelo priti celo do tja. Asraf Ali se naravi ni mogel prepustiti, ker je Abbas rabil brzostrelko. Svojo prošnjo je izrazil Asrafu Aliju s skrajno skromnim tonom; od Rane ni hotel deset, niti pet brzostrelk, ampak samo eno samo. Ko se je Abbasov skromni ton spremenil v visokega, se je Asraf Ali odpravil v hišo brat večerno molitev. V trenutku je bil nori Abbas med Rano in njegovimi prijatelji.

Sohail ali Sidney ali Faizal, tisti svetli in suhi, je pokazal spoštovanje do Abbasa tako, da se je vzravnal. Njegovemu zgledu sta sledila Rana in tisti drugi – Sohail ali Sidney ali Faizal – ta je bil seveda temen in visok – ki sta ravno tako vstala. Med njimi je bil še en Ranov prijatelj. Tega se je vsaj dalo ločiti od drugih, saj je imel avtomobil. Torej ta zadnji mladenič – ki ni bil ne Sohail ne Sidney ne Faizal – ta imena so pripadala preostalim trem, čeprav so se Millie zdela podobna – imeli so še enega prijatelja, ki pa danes ni prišel, morda je bilo med temi imeni tudi njegovo – v tistem trenutku pa ni bilo pomembno, kako je komu ime – tudi ta se je nekoliko premaknil v sedečem položaju. Ni kazalo, da bi spremembe položajev in popolnoma nov televizor naredili poseben vtis na norega Abbasa. Svojo navzgor obrnjeno dlan je iztegnil proti Ranu: "Rana, mi boš že dal to brzostrelko?" Iz zavojčka 555s, ki je ležal na mizi, je vzel cigareto. Svetli in suhi je prasnjal z vžigalico po škatlici in podržal plamen proti Abbasu. V hipu je umaknil vžigalico: "Narobe je obrnjena." Konec s filtrom ni bil med njegovimi ustnicami, ampak na drugi strani. Nori Abbas se ni mudil z obračanjem cigarete, pograbil je gorečo vžigalico in poskušal prižgati filter. Ko je Millie zagledala, kako se plamen na vžigalici približuje Abbasovim prstom, se ji je zazdelo, da jo je v desnem palcu in dlani nekoliko speklo. Kmalu za tem je nori Abbas globoko povlekel neprižgano cigareto.

Ko so se razporedili na tri stole in dva divana, se je svetli in suhi nagnil proti Abbasu in vprašal: "Kako ste?" Abbas se je naslonil na naslonjalo stola in vzvišeno povlekel neprižgano cigareto; videti je bilo, kot bi njegove oči dražil cigaretni dim. Millie je poskusila začutiti isti dražec občutek v svojih očeh, toda ni ji uspelo. Svetli in suhi, ki je sedel na eni strani divana, se je še bolj nagnil naprej in priliznjeno rekel: "Mogoče bomo jutri ali pojutrišnjem dobili dovoljenje." Abbas je odgovoril: "Kako lahko človek sploh kaj okusi, če jo zvežete." Ko je to izgovoril, je vrgel cigareto proti oknu. Zadelo je ob rešetke in padla za skrinjo. Danes zjutraj jo je Millie pobrala, jo povohala in jo pustila tam. "Jutri bomo dobili dovoljenje," je rekel svetli in suhi, še bolj nagnjen naprej, "gospod Manju je obljubil, da nam bo priskrbel dovoljenje."

"Kaj?"

Svetli in suhi je še bolj navdušeno dodal: "Manju nam je obljubil. Ashanul Huque Manju. Bomo dali brzostrelko naprej, če dobimo kupca, ali jo bomo uporabljali? Naredili bomo vse, kar boš hotel." Nori Abbas je dal noge na stol in

zahteval od Rana: "Daj mi brzostrelko." S pogledom, usmerjenim proti televizijskemu zaslonu, kjer so moški in ženske z navdušenjem peli patriotske pesmi, je lastnik avtomobila zagodrnjal: "Pokvaril nam je večer." V naslednjih štiriindvajsetih urah je Rana kar nekajkrat ponovil njegovo izjavo.

Nori Abbas je spet iztegnil roko: "A ti nisem rekel, da mi daj brzostrelko? Če bi imel brzostrelko, bi jih usul dol kot dež!" "Kje je brzostrelka? A sem ..." Rana se je razjezil, toda obmolknil tisti hip, ko se je srečal s pogledom svetlega in suhega. Njegov oče je bil eden izmed najpomembnejših parlamentarcev. Sekretariat je bil poln njegovih sorodnikov in prijateljev. Poleg tega pa je imel svetli in suhi tako v poslih kot v dejanjih vedno popolnoma trezno glavo. Zato se je Rana, namesto da bi se postavil na eno ali drugo stran, raje umaknil iz sobe, šel na stranišče, dal nepotrebna navodila svoji materi in prišel nazaj. Takoj ko se je vrnil, se je nori Abbas spet oglasil: "Včeraj sem imel priložnost. A ni mesečina sijala celo noč? Nebo je bilo mlečno belo. *Bilo je jasno kot, kot ...*" Ker ni našel primerne prispodobe, je to ponavljal kot pokvarjena plošča. Pred nekaj leti, ko je bil še učitelj, je ravno tako med svojimi urami uporabljal razne prispodobe in ponavljal "*kot, kot, kot*", dokler ni našel prave. Prav zato so mu njegovi učenci začeli praviti "kot gospod" in preden je pred svojim imenom podedoval znameniti pridevnik "nori", so ga pod takim vzdevkom poznali v Rokanpuru, Ekrapuru in celo v delu Lakshimbazarja. Ko se je prispodobe nazadnje le spomnil, je ponovil svoje besede: "*Kot bel list papirja*. Niti najmanjšega oblaka na nebu. Vsako minuto je bilo slišati klic: *v pripravljenost, v pripravljenost!* Pripravite se na končno nalogo!" Po premoru je eksplodiral: "Tudi jaz jo imam. Tudi jaz sem zbral vojsko. Naj se posreduje to *končno povelje*, močno povezavo sem vzpostavil. Čakam na *navodila*. No, da vidimo!" Ker je kričal noč in dan, je bil njegov glas vedno hripav, ubiral je neenakomerne tone in rezal v ušesa poslušalcev. Svetli in suhi je poskušal vzdržati napetost in ga vprašal: "*Čigava navodila?*" Manowara je zaklicala iz kuhinje: "Millie!"

Millie se je morala umakniti izza vrat, kjer je ves ta čas stala, in iti v kuhinjo. Ko je od tam nosila pladenj proti Ranovi sobi, je Asraf Ali, ki je pospravljaj molitveno preprogo, vprašal: "Zakaj ne nese pladnja Ronnie?"

"Ne, pusti, da ga odnese Millie," je odgovorila Manowara izza Milliejinega hrpta. Asraf Ali si je pozorno ogledal pladenj in se namrščil: "Kdo bo pojedel vse te kolačke?" Manowara je iz skodelice čaja privzdignila plast smetane, jo vrgla na tla in se namenila v kuhinjo. Ronnie se je sukala okoli nje in stokala: "Mama, a mi ne boš dala kolačka?" Mati je odgovorila: "Ni jih več." Ronnie je rekla: "Daj no, daj mi kolaček. Pa saj je Rana prinesel tako veliko škatlo!" Ronnie je zastokala, mati je odgovorila in Ronnie je spet zastokala. Njune besede so se skupaj z njima izgubile v kuhinjo.

Rana je povlekel svojo pisalno mizo na sredino sobe. Ko se je svetli in suhi srečal z Milliejinim pogledom, je njegov obraz in vlažne oči oblila rdečica. Millie je to opazila že prej. Temni in visoki je bil naenkrat prav pameten: "Rana, jutri zvečer ne smeš zamuditi programa v Dhaka Clubu. Točno ob pol

šestih!" Millie si je pozorno ogledala njegov obraz. Zakaj je bil tako nemiren? Če se je hotel zaplesti z njo, bi ji lahko to povedal naravnost. Med sabo so si bili podobni; bo Millie izbirala med njimi in ali je sploh primerno, da to stori ona? Lastnik avtomobila pa je ostal v istem položaju. Škoda! Manowara je ciljala prav nanj. Toda ali je bila za to kriva Millie? Bil je sin bogatega očeta in vaje je bil gledati lepe ženske; ali bi ona sploh prišla v poštev? Sicer pa, čemu bi sploh lahko nasprotovala? Vsi so bili enaki.

Nori Abbas je spregovoril: "Zelo zgodaj zjutraj je njihova artilerija – vsaj sto do tisoč jih je bilo – je šla mimo njihova artilerija. Jaz pa sem čakal na znak." Čez minuto je zašepetal: "Tisti izdajalci so prekinili zveze." Zvrhani krožniki kolačkov in pikantne pražene čičerike ter posodice riževe sladice so se s pladnja premaknili na mizo. Tega nori Abbas sploh ni opazil: "Takrat je bila še vedno noč. Tista prekleta luna je bila še zmeraj čisto jasna. Dvignem pogled in kaj vidim? Kaj so ti valovi na nebu? Videti so kot brazde. In to tudi so. Opustošenje na nebu je bilo neusmiljeno. Prazni bunkerji, jarki, luknje tukaj, rovi tam – vse so razrili, a razumete?" Na kratko se je zarežal: "In kaj naj človek naredi? Dobro sem videl, kdo je prihajal. Vedel sem, zakaj prihajajo. Vse mi je bilo jasno." Iz njega so začele liti besede, ko je opisoval nebo, in težko je bilo razbrati, kaj je s to zmedo besed zares hotel povedati. Toda če bi človek pozorneje prisluhnil, bi opazil, da je bila slovnica večinoma pod nadzorom, in če bi uredil koščke njegovih podob, bi postalo jasno, da je imel nori Abbas nasprotnikovo vojno strategijo v mezincu ter da se je, medtem ko je nemirno čakal na povelje nadrejenih, samo enkrat ozrl stran in izgubil povezavo s štabom. Če bi imel nori Abbas zdaj brzostrelko, bi še vedno čakal na povelje iz štaba? "Če bi imel brzostrelko, koga briga končno povelje?"

"Kakšno povelje?" je zbegano vprašal svetli in suhi. "Kakšno povelje, gospod?"

Pogled norega Abbasa se je v hipu usmeril vanj, se izostril, da je bil jasnejši kot luna na nebu ali celo nekatere zvezde. Motna belina njegovih oči je bila črtkasta. Bolšchal je vedno bolj nestrpno, nato pa ostro ter predirno; vsi štirje prijatelji so naenkrat začutili, kako so njihove ritnice in hrbtenice otrdele. Nenadoma je nori Abbas razprl oči in zagrmel: "Kdo ste?" Kot top je zagrmel še enkrat: "Povejte, kdo ste?"

Millie je stala. Pete je močno pritisnila ob tla, da bi se tako uprla hrupu. Obraz svetlega in suhega je slonel na ramenih kot izsušen naguban list papirja. Če bi Abbas še enkrat zagrmel, bi ga z lahkoto odpihnilo. Lastnik avtomobila je neprestano pogledoval proti vratom. Če bi se nori Abbas začel znašati nad njimi, bi moral ubogi človek, če bi hotel priti do vrat, najprej odmakniti zvrhano mizo kolačkov, pikantne pražene čičerike, posodic z riževo sladico, čajnimi skodelicami itd., smukniti mimo novega televizorja, preskočiti skrinjo in nazadnje, kar pa ni zanemarljivo, iti mimo norega Abbasa. In kar nekaj časa bi potreboval, da bi pritekel do avtomobila, saj ga je parkiral na glavni ulici. Visoki in temni je še naprej drgnil dlani ob žepe hlač. Ubožček se nikakor ni mogel znebiti potnih rok.

Toda nori Abbas je preložil napovedani napad in se pomaknil proti vratom.

“Preklete pidze. Poznam take, kot ste vi. Od mene skušate dobiti informacije, da bi jih poslali sovražniku, ne? Kam drugam pojdite vohunit, prav?” Ko je odhajal na verando, je zakričal: “Kaj je Asraf Sahib, se ti zdi zabavno pošiljati vohune za mano, ne?” To je rekel in odšel. Millie se je umaknila izza vrat, za katerimi je ves ta čas stala, in mu sledila na verando. Nekoliko pozneje jo je tam našla Manowara in vzkliknila: “Kaj se pa greš, Millie? Kaj počneš tukaj?”

“Poglej,” je Millie s prstom pokazala na norega Abbasa, ki je pred trafiko krilil z rokami in kričal. Manowara je bila jezna: “Noter pojdi. Rana je že pred časom prosil za sladkor.”

Ko je Millie pozneje stopila k oknu svoje sobe, ni več videla norega Abbasa. Kmalu zatem je šel Rana ven s prijatelji. Šli so v trafiko po cigarete. Dva izmed njih sta pogledala proti Milliejinemu oknu. Še eden od njih se je obrnil proti njej, da bi se popraskal po rami ali vratu. Meglena svetloba ulične svetilke jih je osvetljevala tako, da je bilo njihove obraze težko razločiti med sabo.

Vseeno je bilo vreme včeraj lepše. Danes pa, potem ko je Rana zavrnil prepečenec s sirupom in spil čaj, je nenadoma zaslišal hupanje avtomobila in odšel ven v naliv. Ko se je pozno ponoči vrnil domov, se je Millie zbudila skupaj z Manowaro, ki mu je šla odpret vrata. Nori Abbas je takrat počasi ploskal.

“Nisem lačen,” je Rana momljaje dal vedeti Manowari, medtem ko je odhajal spat v očetovo sobo. Ona pa se je vrnila v sobo, kjer je spala Millie, ji zravnala skrčene noge in se zaskrbljena usedla na svojo posteljo. “Kje hodi? Kje se potika v tako poznih urah?” Millie se je zdelo, kot da je materin vzdih padel na tla in ob misli na hladna tla in tanko vlažno vmesno praznino je vztrepetala. Hotela je vstati. Morda si je materino bolečino narobe razlagala. Toda če bi mati vedela, da je Millie budna, bi verjetno svojo žalost skušala prikriti. Zato je Millie raje še naprej ležala in se spraševala, kaj bo z Rano v teh kaotičnih časih, in tudi sama je morala zadržati nekaj vzdihljajev, ko jo je misel začela razjedati. Mamine skrbi so bile mamine skrbi. Rana je imel zasluge za to, da je bila družina zdaj preskrbljena. Ravno tako so bile Milliejine skrbi samo Milliejine. Zato nobena od njiju ni mogla zadrževati solz. Millie je v očeh zaščemelo. Obrnila se je na svojo stran in se takoj počutila bolje. Noč se je nadaljevala na tej strani. Zunaj je bilo Abbasovo ploskanje zdaj glasno in razločno. Premor med ploski se je hitro krajšal. Ritem njegovega plosk-plosk/plosk, plosk, plosk, plosk-plosk/plosk, ploskanja se je spajal s spokojnostjo noči. Zlezal je v dihanje materine samotne šibkosti. Postopoma je postajal silovitejši in kmalu pogoltnil zvok njenega dihanja. Ploskanje se je v sobo vilo skozi okno in lebdelo nad tlemi. Pljuskalo je in se zaganjalo v Milliejin obraz; plosk, plosk, plosk, plosk, plosk, plosk, plosk, plosk/plosk/plosk, plosk, plosk – Milliejine oči so napolnile solze. Plosk plosk/plosk, plosk, plosk – Milliejine oči so se tiho zaprle. Zdaj je bila tema v solznih očeh. Plosk plosk/plosk, plosk, plosk – solze so postale obilnejše in temnejše ter vse bolj meglene. Plosk-plosk/plosk, plosk, plosk – začutila je, kako se utrip njenega bitja vedno bolj povečuje. Nato se je Millie v

ritmu Abbasovega ploskanja korakajoče povzpela po stopnicah ogromnega žerjava. Na vrhu je bil majhen prostor, obdan z ograjo. Na ograji je bil nori Abbas. Namesto da bi ploskal, je v rokah držal brzostrelko. Millie je nekoč že videla, da sta enako stvar imela v rokah Rana ter svetli in suhi, morda se temu reče brzostrelka. Toda od tam spodaj je bilo težko ugotoviti, kaj ima v rokah. Nori Abbas je meril proti nebu. Milliejin pogled ni segel tako daleč, da bi lahko videla sovražno vojsko. On pa je še naprej plezal. Ničesar drugega ni mogla videti kot črne linije njegovih skuštranih las, ki so se dvigale. Millie si je pričvrstila sari okrog pasu in se povzpela naprej po stopnicah, ne da bi umaknila pogled z las norega Abbasa, ki so se dvigali in spuščali kot črn plamen. Stopala je stopnico za stopnico, dokler ni bila že precej visoko. Nenadoma se je njeno telo zamajalo v eno stran: spodrsnilo ji je, ker je tako hitela. Visoko zgoraj so bili črni plameni las, Millie pa je hitro padala v globoko temno votlino.

Preden je pristala na tleh, je vendarle odprla oči. V sobi je bila popolna tema. Z druge postelje je slišala materino rahlo smrčanje, poleg sebe pa Lilyjino enakomerno dihanje. Milliejin obraz je žarel in občutila je neizmerno žejo. Čeprav se je takoj zavedla, da so bile le sanje, si je močno zaželela odpreti okno in pogledati ven, tako daleč, kot je bilo mogoče. Toda v očeh ji je bilo videti, da je bila po plezanju in po padcu z žerjava preveč utrujena. Niti vode, ki si jo je tako želela, ni mogla spiti, in še preden je odprla okno, je zaspala nazaj. Naslednji dan je Abbas zlezal z žerjava in stal pred njo. Okrog enih ali pol dveh popoldne je Millie zaslišala trkanje, odprla je vrata in se znašla nasproti obraza, ki je bil videti kot obtolčen kamion.

“Kje je Rana? Ponj pojdi.”

“Ni ga doma.”

“Ni ga doma!” jo je oponašal nori Abbas. “Zakaj ga ni? Kam je šel? Koga je šel ropat? Pred dvema urama sem videl tiste razbojnike, kako so nosili v hišo televizor. In zdaj sklepam, da so šli po hladilnik? Kje je? A mi ne boš povedala?”

Millie ni odgovorila na očitke. Televizor so prinesli predvčerajšnjim, ta človek pa je spravil ves dan v dve uri? Od kod mu vsa ta moč? Pogledala ga je naravnost v obraz. In nato je nori mož splezal na verando. Ko je Millie prestopila prag, da bi si ga bolje ogledala, se je razdalja med njima zmanjšala na manj kot meter. Nori Abbas je smrdel po gnilih jajcih in plesnivo mokrih oblačilih. Toda ni bilo samo to. Če si hotel do Rehanine hiše, si na ulici Nabadwip Basak moral mimo zadnje strani pekarnice, kjer se je včasih dalo zaznati podoben vonj. Njegov ogromen temno škrlatast obraz je bil gosto posejan z bodičastim sivim strniščem. Njegova brada je bila res ostra; Millie se je od tam, kjer je stala, zdelo, da jo konice brade žgečkajo po vratu. Rahlo se je dotaknila svojega vratu. Abbas je bil zares jezen na Rano: “A ni ta bedak nikomur povedal, kam gre?”

Nori Abbas se je kraljevsko usedel na stol na verandi in ukazal: “Sedi!” Toda ničesar drugega ni bilo tam, na kar bi se lahko usedla Millie, zato je še naprej stala. Nori Abbas jo je nekoliko tišje vprašal: “Ti je Rana dal kaj zame?”

“Ne.”

“Ti je kaj rekel?”

“Ne.”

“Samo ta ne, ne, ne!” je zakričal Abbas. “V redu. Bom že opravil z njim. Prasec! Reci mu, da če si bo drznil izdati mojstra Abbasa Alija, ga bom ubil, a razumeš?”

Toda Millie je počakala, da so se njegovi kriki polegli, in ga vprašala: “Kaj vam mora dati, gospod?” Ob teh besedah so se njegove oči spet zožile, tako kot predvčerajšnjim. Veke so otrdele. Millie je hotela pridržati njegove trepalnice in mu iz oči zdrgniti rdečo črtkasto plast. Nenadoma se je iz njegovih ust zaslišal hripav krik: “Tišina!” Plesnivi zidovi hiše so se stresli, zdelo se je, da so Millie klecnila kolena. Medtem ko je padala v tisto globoko votlino, je pogledala navzgor. Ne, nad njo je bila samo streha, samo tramovi in strop, samo zvok gospodarjeve služkinje, ki je drobila začimbe. Millie je v hipu pograbila vrata. Lily in Ronnie sta bili v šoli, mati je ravnokar odšla v kopalnico s kupom umazanega perila. Krik norega Abbasa se je svobodno razlegel po prazni hiši.

Pritekla je Manowara; nekako se ji je uspelo zaviti v moker sari in obleči bluzo. Uboga ženska ni mogla kako minuto, dve spregovoriti niti besede. Nato je s pogledom, usmerjenim v tla, rekla: “Prosim, pridite nazaj kdaj drugič. Trenutno ni nikogar doma.” Njena šibka prošnja se je izgubila nekje med rohnenjem norega Abbasa. Pogledal je Millie in rekel: “Ti, brhko dekletce, ki je prišlo včeraj na svet. A me imaš tudi ti za sovražnika?”

Manowara je vsakemu posebej ukazala: “Millie, na to stran pridi, v hišo pojdi. Vi,” (Abbasu) “pa lahko zdaj odidete. A vam nisem rekla, da ni nikogar doma? Pojdite že. Pridite pozneje. Millie, v hišo pridi!” Millie ga je zaskrbljeno vprašala: “Kaj bi vam moral dati Rana? Rekla mu bom. Kaj vam mora dati?”

“Zakaj naj bi ti zaupal? A misliš, da bi razkril svojo skrivnost izdajalčevi sestri?”

Nenadoma je Abbas skočil pokonci in pogledal proti nebu. “Joj, joj, vsak čas bodo tu. Mislim, da bo danes nebesna vojska zavzela svet.” Ko je to izgovoril, je stekel po štirih stopnicah. “Prasci, že ves svet ste zasedli, zdaj pa hočete razfukati še nebo, a ne?”

Na kaj so se pripravljali tam zgoraj? Millie je po svojih močeh temeljito preiskala nebo. Nad njo je bilo samo nebo. Dež je izpral oblake. Sinje nebo se je že pripravljalo na vdovstvo bližajoče se zime, njegovo telo ni imelo okrasja. Ničesar. Millie ga je pozorno opazovala. Ničesar ni bilo videti. Kako je lahko tisti človek videl toliko?

Nori Abbas je hodil stran z dolgimi koraki in kričal: “Sovražnik se bliža. Najbolje, da jih napadem iz zasede in vse pokončam.” Eno roko je imel na glavi. Z njo bi lahko odbil manjšo ročno bombo ali drobce bombe, ki bi prileteli vanj.

Ko se je Asraf Ali vrnil z dela, je Manowara zagnala vik in krik, češ kako ustrežljiva je Millie s tistim norcem. Ali si lahko človek sploh zamisli, česa so zmožni taki ljudje? Asraf Ali se je popolnoma strinjal z ženo: “Ne, ne, bolje se je izogibati takim ljudem. Vojaška obveščevalna služba je zdaj vsepovsod. Težko je vedeti, kdo vse lahko hodi okrog inkognito.”

“Zakaj pa vojaška obveščevalna služba?” se je jezila Manowara. “Kakšna pomembna osebnost pa si, da bi zaradi tebe prišli v našo hišo?”

“Ah, ne, zakaj pa jaz?” Asraf Ali se je nekoliko zapletal z jezikom in nato zbral vso moč in rekel: “Tvoj sin postaja bogat mož, a ni tako?” “Zaradi njega sploh lahko živimo kot ljudje in Abbas mu to zavida!” Asraf Ali je prebledel ob ženini jezi: “Ne, ne. Saj ne pravim tega. Mislim, on je *popularen*. Samo to sem hotel reči.” Gladko obriti obraz Asrafa Alija je postal brezizrazen. Njegove oči in usta so se nenadoma nemočno povесili. Millie je bilo nekoliko žal za očeta. Bog ve, kako se je ob tem počutil. Hotela je reči, da je Rana povezan s pomembnejšimi organi, kot je vojaška obveščevalna služba. Hišo je napolnil z dragimi rečmi; bodo zdaj oni lovili take, kot je Rana?

Naslednji dan se je nori Abbas vrnil. Tokrat je šla Manowara skupaj s sestro kupovat sarije za poroko nečakinje. Ko je Millie zaslišala trkanje, se je odpravila k vratom in tokrat s sabo vzela stol. Nori Abbas je spregovoril: “A je ni pustil?” “Ne.”

Vrgel se je na stol. Videti je bil nemiren in obupan. “Tudi danes je Rana ni pustil, a ne?” V njegovem glasu je bilo čutiti bolečino. “Ne razume mojih problemov. Vsako noč mi z mitraljezi streljajo nad streho. Včeraj popoldne so mi po posebnem slu sporočili, da so v mojih ušesih opazili luč, pozneje sem v očeh začutil zvok. Niti predstavljati si ne moreš, kako glasen je bil ta zvok. Zarezal je vame, kot da bi treščilo vojaško letalo. No torej; ob dveh ponoči bo sovražnik zavzel svoj položaj. Kje? Pravijo, da na tej strani lune. Ne, s tiste strani se svet ne vidi tako jasno. Veliko hribov in gora je tam. In ostrih grebenov, a ne? Na te grebene je sovražnik postavil svojo artilerijo.”

Nori Abbas je govoril brez premora. Nekaj časa je razlagal Millie, nato je gledal proti nebu. Vmes je njegov pogled za trenutek obstal na razpadajočem mavcu na zidu in zdelo se je kot da poskuša nekaj dognati. Milliejino srce si je želelo videti grebene in gore na luni. Tedaj je bila ura ena ali pol dveh. Popoldneva bo konec in prišel bo večer; dan je postajal vedno krajši. Seveda pa ima tudi večer svoj čar: v zadnjem času so večeri megličasti in ko se meglice spojijo z objemom črnomodrega neba, se znoči. Potem pride polnoč. Polnočna luna bo ograjena s sovražnikovo bodečo žico. Le kakšen je njihov skrivni tabor v hribih in gorah na drugi, nenaseljeni strani lune? Je noremu Abbasu uspelo videti vse to? Če bo moral ubogi človek pozorno opazovati tabor, kako bo lahko neoborožen nadzoroval sovražnikovo premikanje proti zemlji?

“Torej razumeš? Na zahodni strani lune.” Nori Abbas je za trenutek zaprl oči, da bi se prepričal glede smeri. “Če letiš od gorske verige pod kotom 45°, priletiš po nekaj kilometrih do reke. Ogromne reke.”

“Kako se imenuje reka?” Ni bilo videti, da bi se Millie bala morebitnega Abbasovega izbruha ob njenem nenadnem vprašanju; skrajno pomembno je bilo, da izve ime te reke.

“Ne bi vedel,” Abbas ni bil jezen. “Zakaj ime reke? Zdaj ko so šli stran ti prasci, ji bodo bedaki dali svoje ime. Poimenovali jo bodo, zaznamovali, zapisali

v register, izdali potrdilo o lastništvu, jo spremenili – ti prekleti ljudje mislijo, da je njihova družinska last, a ne razumeš? Zavzeli so položaj na obeh bregovih reke in so zdaj v pripravljenosti. Najprej so na zemlji zastrupili vodo, zrak, zemljo, ogenj in kamenje. Ta golazen pa hoče zdaj zastrupiti še luno.”

Skakal je s teme na temo, njegovi neurejeni lasje so se kot plamen ognja hitro dvigali in spuščali. Millie je prešinilo, da je nekje v glavi norega Abbasa tlela žerjavica, zaradi katere so njegovi črni lasje trepetali. Milliejini prsti so drhteli od želje, da bi se dotaknili tiste skrivne žerjavice. Če bi se je dotaknila vsaj enkrat, bi lahko sredi popoldneva povsem jasno razločila vojsko na luni.

“Nikomur še nisem govoril o glavnem problemu.” Ker je menil, da mora “glavni problem” ostati skrivnost, je stol, na katerem je sedel, pomaknil nekoliko naprej. Približal se je Millie, ki je sedela na stopnici vhoda, in potihno spregovoril: “Ti prasci so na luni povečali težnost. Ujeli so ogromno ljudi, vzeli ogromno orožja. A vse to ne poveča težnosti? In kaj se bo zgodilo zdaj? Ti mi povej; kaj se bo zgodilo zdaj?” Millie mu ni znala odgovoriti, zato je nori Abbas odgovoril sam: “Zdaj bodo na račun teh zverin z zemlje imeli prebivalci lune otekle noge. Nikoli več ne bodo mogli leteti.”

“Kdo so ti, ki letijo?” Millie se je pomaknila naprej, nestrpna, da bi izvedela odgovor. Zdaj sta bila oddaljena le nekaj več kot pol metra. Nori Abbas ni več smrdel po mešanici gnilih jajc, plesnivih oblačil in vonja iz cestnega kanala za pekarno v ulici Nabadwip Basak. Morda pa je Millie pozabila dihati. Abbasove besede je lahko zdaj razločno slišala: “Vsa bitja na luni lahko letijo. Teža lune je ena enainosemdesetina teže naše zemlje. Če bi se pridno učila fiziko, mi vsega tega ne bi bilo treba razlagati.” Toda nori Abbas ni bil jezen nanjo, ker se ni učila fizike. Za trenutek se je celo zasmel: “No, pogledj deklica, zagotavljam ti, da če bi lahko zmanjšala svojo težo za kakih dvaindvajset ali petindvajset kilogramov, bi tudi ti lahko letela. A ni tako?” Millie si ne bi nikoli drznila nasprotovati takemu znanstvenemu geniju, kot je bil nori Abbas. Začel ji je zaupati. Šepetaje ji je razkrival svoja tajna potovanja na luno. Luna je bil kraj, kjer so vsi lebdeli; lahko so leteli ali se zibali v zraku. Tam se nihče ni zaletaval drug ob drugega. To informacijo je nori Abbas poslal Neilu Armstrongu že dolgo časa nazaj. Nekaj minut preden se je Armstrong 16. julija 1969 iz Cape Kennedyja z Apollom 11 podal na svoje potovanje, je prebral pismo, ki ga je Abbas napisal v angleščini, v pravilni angleščini seveda – pismo je prebral pozorno. Abbas Ali je napisal, da ko bodo prispeli na luno, jim ne bo več treba hoditi. Lahko bodo leteli. Kljub temu pa je bil Abbas samo glasnik zemlje, zato Armstrong njegovim besedam ni namenil posebne pozornosti. V tem trenutku je Millie razmišljala, ali naj vpraša, kdo je Neil Armstrong, saj ni bila najbolj splošno razgledana. Vprašala pa je samo: “In je letel?”

Nori Abbas je odgovoril: “Seveda! Te informacije pa je ohranil zase. Če jih ne bi, bi moral omeniti moje pismo. Kako bi mu drugače sploh verjeli? Nesramni izdajalci!” Na prste je preštel leta od 1969 do danes in rekel: “Niti štiri leta niso minila od takrat in okupacijska vojska je odšla stran in zasedla ogromne površine

lune, razumeš?" Nori Abbas se je ozrl okrog in ker ni bilo v bližini nikogar, ki bi poslušal, je zadovoljno nadaljeval. "Vse po vrsti bi jih lahko uničil. *Pod kotom 45°* bi izpustil tak rafal, da bi se v trenutku usuli dol. Ta golazen bi padla natanko v tisto točko Tihega oceana, kjer je pristal Neil Armstrong, in tam bi poginila." Po premolku je žalostno rekel: "Rana mi ni dal brzostrelke. Obljubil je, da mi jo bo dal, zdaj pa me tako grdo pusti čakati. Prekleti mulec, tudi on se je pridružil okupacijski vojski. Sami agenti, sami izdajalci!" Z žalostnim izrazom na obrazu je rekel: "No, pa prav. Ampak on ne ve, kdo sem jaz. Ti izdajalci mi ne morejo do živega, tudi če za mano pošljejo vohune. Prišel sèm sem samo zato, ker imam zdaj probleme. Nekega dne jih bom uspel prijeti in takrat jih bom kot muhe do smrti zmečkal v svoji dlani." Z dvignjenimi rokami si je zasenčil oči, kot da bi se hotel obvarovati pred bleščanjem daljne zvezde ali planeta, in z dolgimi koraki odšel stran. Po ulici so na njegovih velikanskih nogah udarjali sandali iz stare gume. Se je nori Abbas pripravljal na odhod v veselje? Millie je pozorno opazovala njegove dolge korake.

Naslednjega dne se je Rana vrnil domov s volkswagnom. Sam ga je vozil in z lahkoto bi bil tudi njegov lastnik. Uro in pol pozneje je Rana poklical Millie in rekel: "Millie, te je nori Abbas zmerjal?"

"Ne!" Millie je bila začudena: "Kdo pa ti je to rekel?"

"Tako pravijo. Tudi mama ve za to. Prepričan sem, da te je zlorabljal."

"Kje pa! Rekel mi je, da bi mu ti moral nekaj dati. Zaradi tega je prišel. Zakaj mu ne daš te stvari?"

Razjezil se je: "Ta pa je res *pravi bedak!*"

Rana je zahteval, da se brat norega Abbasa zglati pri njem. Ko je ta prišel, je nanj stresel vso svojo jezo: "Take norce je treba prikleniti. Če ne boste sami poskrbeli zanj, bomo to storili mi. Tako obnašanje je v tej četrti nedopustno."

Ramzanu Aliju je bilo hudo za brata: "Na noben način mu ni uspelo narediti zaključnih izpitov na višji naravoslovni šoli. Dvakrat jih je šel delat. Ves tisti stran vrženi denar. Če ne uspeš, delaš za podjetje – za naše družinsko podjetje – ampak ne, on je moral postati učitelj. To je bilo pred dvajsetimi leti. Takrat se je študij jemalo bolj resno kot danes; celo neuspeh je bil cenjen! Zet sestre Salauddina Miya mu je pomagal, da je začel delati v šoli v Ekrampurju. Tam se je kar dobro znašel. Otroci so ga zelo spoštovali."

Sohail ali Sidney ali Faizal ali kako mu je že ime, tisti svetli in suhi je bil precej ganjen ob življenjepisu norega Abbasa. Rekel je: "Že od vsega začetka sem vedel." Kaj je vedel od vsega začetka, ni zanimalo Ramzana Alija, ki je še naprej tožil: "Večina ljudi ga je spoštovala. Štiri leta je minilo, odkar se je začela njegova bolezen. Med vojno za osvoboditev je šel v Indijo: zdaj pa ne govori o drugem kot o vseh tistih bitkah, v katerih se je boril. Tudi pozimi nas je spravljal ob pamet. Včasih je tako divje besnel in tulil vsak tretji ali četrti dan, da noben najemnik noče več živeti v naši hiši. Najemnine v pritličju pa sploh ne morem povišati!"

"Posvetujte se z zdravnikom!" ga je prekinil lastnik avtomobila – Sohail ali Sidney ali Faizal ali kako mu je že ime. "Peljite ga k zdravniku."

„Za zdravnike sem porabil že okrog tisoč do tisoč dvesto rupij. Poskusili smo že vse; z ljudskim zdravilstvom, raznimi magijami!”

Lastnik avtomobila je rekel: “Pošljite ga v umobolnico v Pabno.”

Ni ga bilo treba poslati v Pabno. Rana, svetli in suhi ter nekaj drugih so najprej malo povprašali naokrog, nato jim je uspelo namestiti norega Abbasa pod belo rjuho z rdečim znamenjem na posteljo psihiatričnega oddelka klinike. Ko je okrog treh popoldne Rana stopil v hišo, medtem ko je ravno govoril o noremu Abbasu, je zagledal Millie, ki je zavita v odejo globoko spala. Njena otroškost z leti ni izginila. Ko je bila Millie še majhna deklica in se je ravno naučila brati, je v časopisih nenehno iskala objave o pogrešanih ljudeh. Ranu je vedno znova ponavljala: “Rana, a ni tisti fant tam čez ravno tak kot oni s slike? Poglej ga. Oblečen je v modre kratke hlače; govori z njim, pa boš videl, da govori bengalsko.” Rana je bil le dve leti starejši od Millie. Se zaradi tega ne bi smel jeziti nanjo?

“Kaj pa govoriš? On je gotovo služabnik pri kom doma.” Ali: “Daj no, poglej malo bolje. Ne vidiš, da ima v rokah posode s hrano? Gotovo nosi kosilo v kakšno pisarno.” Samo poglej jo zdaj: odrasla je ob vsem tem Abbasovem tuljenju. In nežno jo je poklical: “Millie!”

Millie se je v hipu dvignila.

Rana ji je povedal: “Norega Abbasa so sprejeli. Gospod Majnu je vse uredil. Profesor psihiatrije nas je po tem, ko je nehal govoriti s tistimi iz Ganabhavana, vprašal, zakaj ga hočemo poslati ravno v Pabno? Nato ga je sprejel kar na svoj oddelek.”

Millie je poslušala brez besed. Ranu je postregla s kosilom in nato odšla k oknu. Na drugi strani ulice je pozno popoldansko sonce sijalo na teraso norega Abbasa. Bližala se je zima. Ob misli, da sonce ne bo sijalo na njihovo hišo, ki je bila obrnjena proti severu, se je Millie razžalostila.

Zdaj ji ni bilo več treba stati ob oknu. Manowara pa je bila vseeno zaskrbljena. “Celo tisti, ki niso hodili v šolo do konca, nazadnje le naredijo zaključni izpit. Celu Rana pravi, da bi lahko končala šolo. Samo enkrat si padla na izpitu in že si vse skupaj pustila. Saj ni nujno, da hodiš na predavanja, sama se uči.” Naslednje popoldne se je Millie odpravila k Rehani. Materi je rekla: “Nisem več na tekočem s snovjo. Najbolje, da vprašam za pomoč Rehano.”

Na poti do nje, ko se je z rikšo peljala po ulici Nabadwip Basak, na kateri je bila pekarna, je Millie globoko vzdihnila: ne, danes ni bilo čutiti vonja po gnilem. Ravnokar so cvrli ogromno količino sladkih ocvrtkov, *jilebijev*. Njihov vonj je šel človeku naravnost v želodec in za trenutek ji je postalo slabo.

Rahane ni bilo doma. Še dobro. Če bi bila, bi morala ostati pri njej vsaj kako uro. Postajalo je hladno in morda po peti uri ne spustijo nikogar več v bolnišnico.

Oddelek je bil majhen; tja bi težko spravili dvanajst postelj. Skozi vratno odprtino je zagledala norega Abbasa. V rokah je imel napol pojedeno banana in gledal je na verando. Vrat mu je podpirala blazina. Banana je bila v njegovi roki kot palica. Držal jo je tako močno, da se je zdelo, da bo sadež vsak čas

prikukal ven med njegovimi prsti. Njegove oči so bile široko razprte, kljub temu pa je bilo od tu težko določiti njihovo barvo. Millie je bila nekoliko nemirna in neprijetno ji je bilo vstopiti. Pogledala je za sabo. Za ograjo balkona je bil prazen prostor, za njim pa glavna veranda bolnišnice. Z balkona v prvem nadstropju se je dalo videti kar velik del neba. V šibki dnevni svetlobi je bilo nebo skoraj nezaznamovano.

V svetlobi poznega zimskega popoldneva je bila praznina videti stroga. Praznina in praznina. Resnična praznina. Resnična praznina prostora se je torej bleščala v svoji nezaznamovanosti. Kaj bi lahko vanjo napisal nori Abbas? Millie ni mogla ničesar. Po kaki minuti, ko se je utrip njenega srca umiril, je stopila v sobo in obstala ob postelji norega Abbasa.

“Pozdravljeni. Kako ste kaj?”

“V redu.” Nori Abbas se je nekoliko premaknil, spravil napol pojedeno banano v usta in nerazločno spregovoril: “A nisi ti Ranova sestra?” Millie je izvlekla stol izpod Abbasove postelje, sedla nanj, ko je on spet spregovoril: “Kje je Rana? A Rana ni prišel?” “Bi moral priti?” Millie je postala nemirna ob misli, da je morda s sabo prinesla tisto, kar si je želel nori Abbas. “Bi ti moral Rana kaj prinesiti?”

“Veliko ljudi prinaša veliko različnih stvari.” Nori Abbas je s prstom pokazal proti postelji v kotu: “Številki deset so prinesli jabolka. In grozdje. In juho in napitek iz žitaric in vse, kar si človek lahko zamisli.”

“Kaj naj rečem Ranu, da ti prinese?” Milliejn nemir ni prav nič vplival nanj. V bolnišnico so ga sprejeli pred enim mesecem in pol in še vedno je govoril z enakim, utrujenim glasom: “Rana mi je rekel, da me bo prišel obiskat še pred sredo. Ni ga bilo. Od takrat je minilo že deset ali dvanajst dni in sem noter ni niti pokukal.”

Njegove besede so Millie povrnile moč; nori Abbas je izgubil ves občutek za čas. Vsaj mesec in pol je že v bolnišnici, on pa je stisnil ves ta čas v en teden.

Millie ga je vprašala: “Naj mu kaj sporočim?”

“Mu boš res? Tukaj nam dajejo premalo riža in curryjeve omake, a veš?”

“Premalo?” se je jezila Millie. Kako lahko nekdo, kot je nori Abbas, preživi s premalo hrane?

“Prav zares premalo. Neko injekcijo mi dajo in zatem zaspim za pet ali šest ur, in ko se zbudim, me v želodcu zbada od lakote.” Ali je nori Abbas hotel samo hrano? Da bi se prepričala, je Millie vprašala še enkrat: “Kaj naj sporočim Ranu?”

“Zelo sem lačen.” Vzdih je prišel iz praznega želodca. “Če bi jih Rana malo oštel, bi mi mogoče povečali obrok riža. A razumeš?”

Medtem ko ga je poslušala, je Millie gledala proti balkonu na drugi strani. Če bi preplezal ograjo, bi se dalo priti do glavne verande. To je zaviralo pogled na prostrano praznino neba. Ne, s postelje se ni dalo videti sovražnikove vojske.

Ponoči pa je Millie med spanjem uspelo videti, čeprav ne preveč jasno, kako se je vojska širila po zvezdah in planetih. Nocoj se je polovica lune držala svoje okrogle sence. Nori Abbas je stal na neki visoki strehi ali vodni cisterni ali čisto na vrhu žerjava in s prstom kazal proti njej: “Ti neumnica, poglej tja! Oh, a si slepa? A ne vidiš tistega tanka? Če bo zapustil luno, bo zletel v nebo, a

razumeš? Če bo pristal na zemlji, bo stekel po njej kot, kot električni tok po žici. Stekel bo po njej kot električni tok po žici. A ne vidiš, kaj se dogaja?" Millie je videla bolj malo. Videla je tank! Po vojni je podobne tanke lahko videla s prvega nadstropja Khalammine hiše v Takatuli. Toda tisti so se seveda premikali čez reke ali po zemlji. Kaj pa ti tanki? Nori Abbas je pravil: "Ti lahko tudi letijo, saj so v njih vgrajeni hudičevi možgani, a razumeš?" Tanki z možgani so se začeli jasno prikazovati pred njenimi očmi. Nenadoma se je zaslišalo streljanje. Vse luči so ugasnile. Nikogar ni mogla videti. Nori Abbas pa ni imel niti ene ročne bombe, s katero bi se maščeval. Millie je bila jezna. V hišah imate brzostrelke in mitraljeze. V vsakem žepu nosite revolverje in pištole. Pod obleko skrivate bombe. Zakaj ne dovolite, da se tudi ta človek vsaj malo oboroži? Poglejte to *streljanje*! In kaj boste naredili zdaj? "Millie! Millie! Zlezi že s postelje in se ulezi na tla!" Med vsem tistim divjim streljanjem je bilo materino šepetanje komaj slišati. Millie se je dvignila v sedeči položaj. V sobi je bilo temno. Vsa okna in vrata so bila zaprta. Skozi strešno okno je pronicala zamolkla svetloba, ki se je razblinila v ozkem prostoru med dvema nevporednima tramovoma, ki sta podpirala streho. Ronnie je rekla: "Millie, ulezi se sem, na tla." Lily je hlipala: "Prav pod oknom so!" Nekdo je potegnil Millie dol s postelje. Zdelo se ji je smešno, kako so vsi preplašeni. Krogle so letele od sovražne vojske, ki je hotela utrditi svoj položaj na luni, oni pa mislijo, da se streljanje dogaja v ulici pod oknom! Kdo jih bo zdaj rešil? Tik ob ušesu je zaslišala glas: "Umakni se – krogle lahko priletijo tudi skozi okno." Manowara ni dokončala stavka. "Spodaj na ulici se streljajo, a je tako, Rana?" je vprašala Ronnie. "Ne, ne, Rana je rekel, da je to na glavni ulici." Še preden ji je Lily odgovorila, jo je prekinil Asraf Ali: "Oh! Zakaj je treba toliko govoriti? Kaj pa veste, kdo vse vas lahko sliši?" Asrafa Alija je bilo bolj strah vojaške obveščevalne službe kot streljanja. "Mislim, da je na glavni ulici," je rekel Rana, medtem ko se je plazil v sobo; v njegovem glasu je bilo čutiti skrajni nemir. Celo v temi je bilo moč zaznati hladnost orožja, ki ga je imel v rokah. Ali so se tudi drugi zavedeli, da je imel orožje? Ali so zaradi tega Manowara, Asraf Ali, Ronnie in Lily nenadoma utihnili?

Dvajset minut po streljanju je Rana zavrnil Manowarino tiho vprašanje in odšel v svojo sobo, ki pa je bila tudi očetova. Asraf Ali ni šel tja, raje je ostal na tleh te sobe. Preden se je začelo daniti, je Millie stopila v očetovo sobo in zagledala Rano, ki je sedel na stolu, glava pa mu je počivala na mizi. Ob njegovih dolgih laseh je brezbrizno ležalo železno orožje z luknjo. Rana ga je prinesel domov po vojni. Včasih je nenehno govoril o njem. Zdaj pa ni nihče vedel, kje ga je skrival ali kdaj ga je na skrivaj vzela s sabo ven. Kaj se je dogajalo z bratom, že mesece se ni ostrigel. Ali bi ga Millie morala zbuditi? Ne, bolje, da še ne, naj ubožec še spi za kratek čas.

Zjutraj se je izvedelo, da so oropali banko blizu glavne ulice. Pri njenem vходу sta v prahu ležali dve trupli. Zadnje čase je Millie preživljala svoja jutra v Ranovi sobi. Sedela je za njegovo mizo in se učila, pospravljala Ranove in

očetove stvari, včasih je odprla Ranov kovček in vzela izpod njegovih oblek brzostrelko ter jo zloščila. Pred kopanjem je malo pomagala materi. Millie ni znala kuhati, zato jo je mati hitro pustila, da gre iz kuhinje. Pred popoldnevom ji ni bilo več treba v očetovo in Ranovo sobo. Včasih je rekla Manowari: "Mama, k Rehani moram." Ker pa je obisk pri Rehani že enkrat ali dvakrat preložila, ji sploh ni bilo več treba tja.

Medtem ko je konec marca Millie pospravljala zimske odeje in prevleke v skrinjo, tako kot ji je naročila mati, je na vratih zaslišala trkanje.

"Kako si, Millie? Si v redu?"

Njegov obraz je bil gladko obrit, njegovi lasje počesani in svetleči. V lepo zlikani srjaci in hlačah je bil nori Abbas.

Njegov nasmeh je razkrival bleščeče zobe. "Millie, a si v redu? Kje je Rana?" "Vi!" je rekla Millie, "kdaj ste se vrnili?"

Nori Abbas se je še naprej smehljaj in ji odgovoril: "Pred dvema dnevoma. A je s tabo ..." Za trenutek je obmolnil in nato nadaljeval: "Bil sem nekoliko zaposlen, zato te nisem prišel obiskat prej." Millie mu je prinesla stol, da bi se lahko usedel. To je storil zelo pazljivo, da ne bi zmečkal črt na hlačah. Nato je rekel: "Srečal sem Rano. Rekel je, da si odšla stran, na počitnice." Abbas je ponovil Ranove besede, pri čemer se je izogibal narečju. "In kje si bila? Kdaj si se vrnila?"

"Pa saj sploh nikamor nisem šla!"

"Aha, razumem!" se je sramežljivo nasmehnil nori Abbas. "Millie, Rana ne ve, da si bila v bolnici, a je tako?"

Millie ni odgovorila na vprašanje, zato je rdečica oblila njegov gladek obraz. Njegov nasmeh pa je še vedno žarel in spominjal na utripajoče lučke, ki so na porokah krasile drevesa, in v Millie vedno vzbujale neprijetne občutke. Zdaj tega sploh ni opazila, saj se je pripravljala na predstavo na nebu, ki jo je včasih videl nori Abbas.

Nori Abbas je rekel: "Millie, z Rano moram govoriti."

"Samo trenutek," je rekla Millie in odšla v hišo proti Ranovi sobi. Nori Abbas pa je zaklical za njo: "Millie, ne nosi mi zdaj čaja."

Kake tri minute pozneje se je vrnila; v rokah je imela nekaj zavitega v svoj sari.

"Rane ni doma, a ne? Hotel sem govoriti z njim."

"Zaradi tega?" Millie je umaknila sari in iztegnila roke proti njemu: "A je to tisto?"

Nori Abbas se je vzravnal: "Kaj pa je to?"

Millie mu je ponujala brzostrelko, ki je kot otrok ravno ležala v njenih rokah: "Vzemite jo. Hitro. Mama lahko pride mimo vsak čas."

Čist in nov obraz norega Abbasa se je namrščil. Postal je samo ene barve, in sicer črne. Modre in rdeče lučke njegovega nasmeha so pregorele. Zamomljal je: "Millie, poglej, jaz nisem več bolan. Ozdravel sem."

Millie je ostala negibna. Pogledala ga je naravnost v oči. Če bi le lahko tudi sama videla tisto, kar so videle njegove oči, bi se tudi ona skupaj z njim uprla sovražniku. Njegove spočite oči že dolgo niso več črtkaste, postale so dolgočasno

bele. Črni šarenici sta se svetili in trepetali kot dve kapljici na lotosovem listu, kot da bosta vsak čas spolzeli dol z njega. Millie je rekla: "Oh."

"Povej Ranu, da sem se prišel pozanimat, če bi mi lahko ponudil kakšno delo; zdaj, ko je s prijatelji ustanovil podjetje za uvoz in izvoz."

Millie je široko razprla oči. Zdelo se je, kot da je začarala vso verando skupaj z norim Abbasom. Telo mojstra Abbasa je zatrepetal. Njegov čist in jasen obraz se je stresel. "Millie, jaz sem ozdravel! No prav, jaz zdaj grem." Omahljivo se je spuščal po stopnicah in še preden je odšel, je Millie stopila nazaj v hišo in zaprla vrata.

Niti za hip se ni obotavljala. Po notranjih stopnicah je splezala na streho, od koder je zagledala norega Abbasa, ki se je s svojo čisto, svetlo srajco oddaljeval. Njegova okrogla glava je bila prenizko. Videti je bilo, kot da stoji na vratu na neki nenavaden način. Za njim je hodil moški s košatimi lasmi. In tudi njegova glava je bingljala z vratu. Po nekaj korakih je bilo težko razločiti, kateri izmed njiju je bil nori Abbas. Nato se je pojavil še en moški; ta je žvečil betel in pljuval slino ter šel po ulici po drugi strani. Naslednji ni pljuval sline. Nato sta se prikazala dva moška, ki sta hodila drug poleg drugega. Tisti na desni strani je izza očal opazoval Millie. Tisti brez očal pa ni gledal proti njej. Te razlike niso bile več pomembne, ko so enkrat prispeli do konca ulice in ko se njihovih obrazov ni več dalo razločiti. Tam na drugi strani, blizu glavne ulice se je gnetla množica ljudi. Neprestano žvižganje prometnika je usmerjalo rikše, skuterje, honde, avtomobile, avtobuse, tovornjake, vozičke in pešce, ki jih je bilo težko razločiti med sabo. Kakšen trik je bil zdaj to? Zakaj je v tem popoldanskem soncu videti, da postajajo ljudje, promet, podnožje prometnika, pločnik, trgovine in prepletene žice na telegrafskih drogovih ena velika zmeda? Ojoj! Kakšna je ta svetloba? Millie je pogledala proti nebu in začutila, kako je zrak postajal vse težji. To je pomenilo, da je bila luna zdaj v sovražnikovem ujetništvu. Nenehno streljanje okupacijske vojske je z lune pometlo rahlo prst, ki se je skupaj s šrapneli usula na zemljo. Zato je bila sončna svetloba zdaj neprijetna in zrak težek, zadušljiv. Millie je pogladila železo brzostrelke in se dvignila še više na prste ter se ozrla proti nebu. Ljudje in promet na ulici, prepletene žice na vrhu telegrafskih drogov in celo televizijske antene na vrhu streh so bili pod višino njenih oči. Gorska veriga na luni pa je bila še vedno predaleč in Millie se je upajoč, da ji jo bo uspelo videti, povzdignila na palca na nogah. Toda tudi to ni pomagalo. Millie je nato zaprhutala z nogami in se pripravila, da bo vzletela.

Prevod v angleščino: Indranee Ghosh

V slovenščino prevedla Jana Okoren